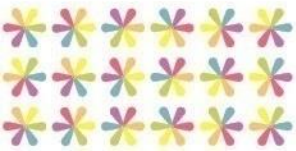

ZAKAJ UČENCI NE SPRAŠUJEJO? **WHY STUDENTS DON'T ASK QUESTIONS?**

Polona Legvart, prof. ped

Osnovna šola bratov Polančičev Maribor

Soustvarjamo razredni pouk

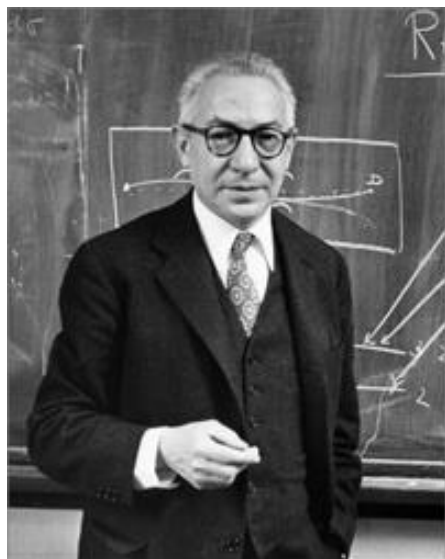
REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

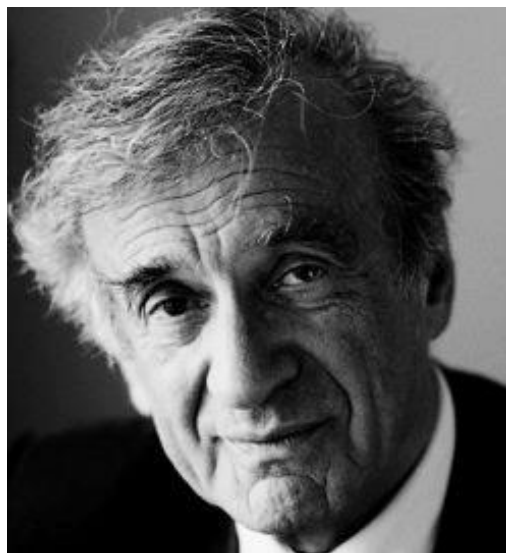
EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Ima kdo kakšno vprašanje?

Isidor Isaac Rabi (1898-1988)

Eliezer „Elie“ Wiesel (1928-2016)

Izrael Isserlein (1390-1460)

<https://www.jewishgen.org/rabbinic/images/sofer.gif>

Soustvarjamo razredni pouk

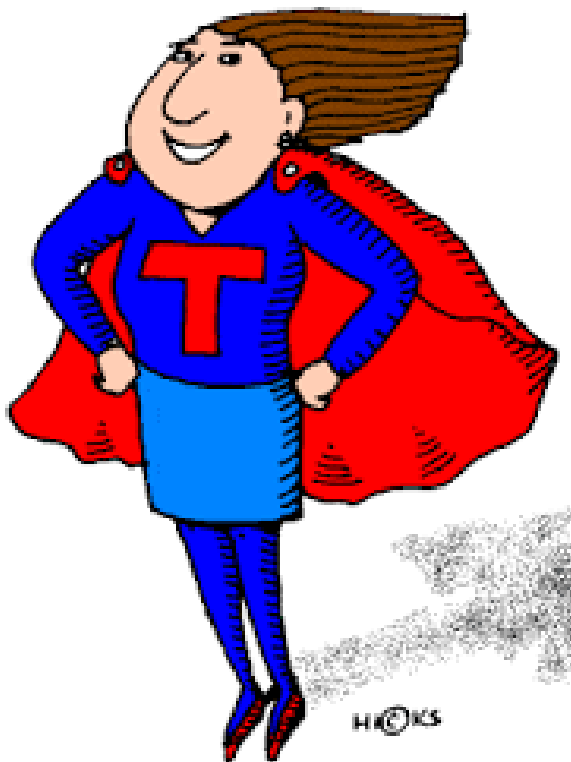
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

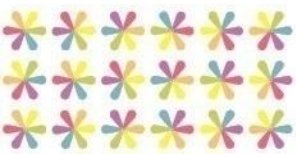
Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Kako je z vprašanji v šoli?

Učiteljica danes v razredu postavi 80 % vseh vprašanj – okoli 400 na dan in 40.000 na leto (Hannel, 2014), ker hoče z njimi pritegniti pozornost, spodbuditi sodelovanje, preveriti razumevanje, ohraniti disciplino in ocenjevati znanje.

Učiteljica postavi 57 % vprašanj v zvezi z organizacijsko izvedbo pouka, 37 % njenih vprašanj se nanaša na obnavljanje znanja 8 % na spodbujanje razmislekov višjega reda (Doherty, 2018, 2/5).

Soustvarjamo razredni pouk

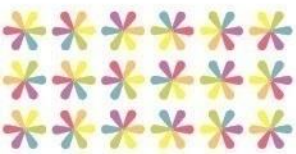
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Tipi vprašanj po Bloomu

Soustvarjamo razredni pouk

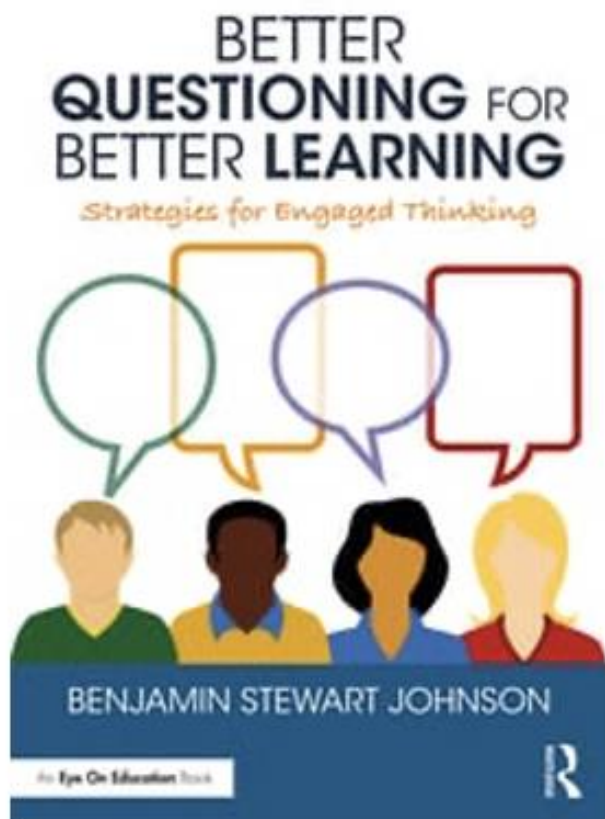
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Vprašanja v šoli

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Radovedni učenci in vprašanja

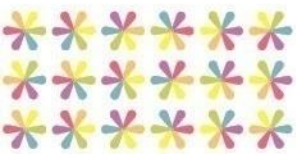
Vprašanja učencev so relevantno merilo njihovega interesa za učno snov, temelječem na njihovem občutku, da imajo pravico do aktivne vloge v razredu.

Dejavniki so:

- kognitivna kompleksnost
- relevantnost
- psihološka varnost

(Susskind, 1979)

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

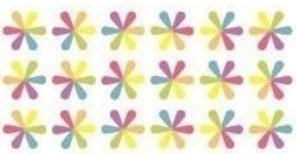

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Ugotovitve raziskave (iz leta 1979)

- učenci premalo sprašujejo,
- učiteljice sprašujejo preveč,
- vprašanja učencev niso (vedno) sprejeta z naklonjenostjo,
- učiteljice se ne zavedajo opisane situacije,
- za učiteljico so vprašanja učencev nepogrešljiva povratna informacija,
- dominacijo učiteljice pri postavljanju vprašanj okolica sprejema kot »naravno«,
- spreminjanje opisanih razmer se zdi brezizgledno,
- učenci menda nočejo sprejeti aktivnejše vloge,
- odmik od frontalnega pouka otežuje nadzor nad znanjem in napredovanjem celega razreda,
- izgublja se veliko časa z odvečnimi vprašanji,
- učiteljica težko prizna nepoznavanje odgovora na nekatera vprašanja,
- obravnavanje množice vprašanj učencev ogroža izvedbo učnega načrta.

Sokratski seminar

je razširjena metoda učenja, temelječa na vprašanjih
(Wiggins, 2004; Carter, 2013; Pangrčič, 2018; Rakidzija, 2018; Hunter, 2019).

ni le vaja in ni le drug način predavanja,
niso vnaprej pripravljene recitacije učencev
ni odgovarjanje na vprašanja učiteljice

je sodelovalno učenje,
je najboljše zagotovilo, da se bo
sleherni učenec čutil vključenega in
kompetentnega kot član seminarja

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Metoda obravnave v seminarju

elenkhos –
razjasnjevanje,
s katero pri sebi
razkrijemo mejo znanja
ali točko neznanja, ki je
obenem prag
pridobivanja novega
znanja: dokler se ne
zavedamo neznanja, je
učenje neuspešno.

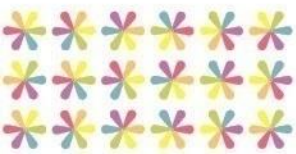
Vsebine seminarja

Vsebine seminarja so lahko raznolike.

Izhodiščno besedilo, s katerim je opredeljen okvir in sidro obravnave, zgrajene iz vprašanj in odgovorov.

Besedilo mora biti

- kratko,
- odgovarjati mora doseženi ravni znanja in izkušenjam učencev,
- mora biti zanimivo in izzivalno,
- odpirati različne perspektive in se
- vklapljati v učni načrt.

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

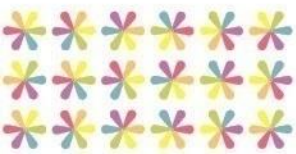
Način izvedbe

Razpravljanje

ni namenjeno samo sebi ali ugotavljanju »zmagovalca«, ampak vzajemnemu reševanju zastavljenega problema ali odkritju pomena obravnavanega besedila.

V notranjem krogu, ki bo prvi obravnaval zastavljeno besedilo (problem)

Zunanji krog zajema preostale učence in v prvem delu ne posega v obravnavo, ampak jo pazljivo spremlja in si dela zabeleške.

Soustvarjamo razredni pouk

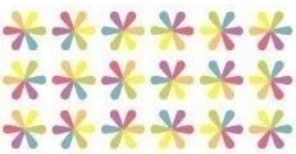
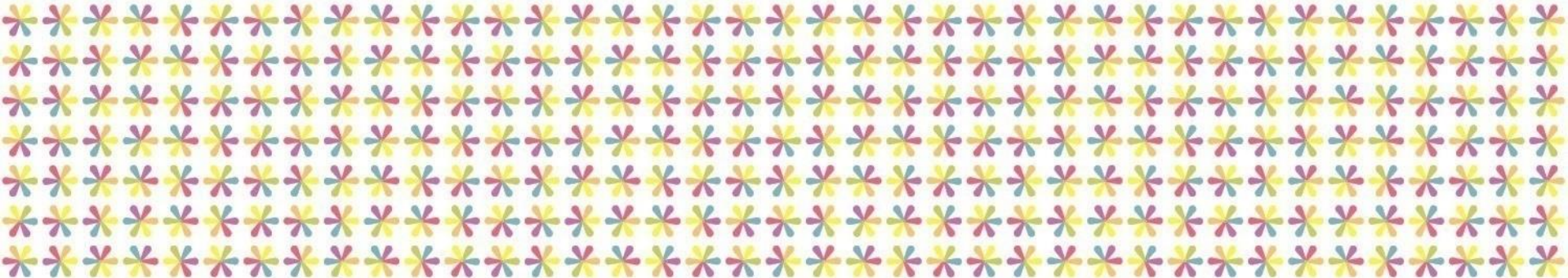

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Si danes že kaj pametnega vprašal?

*Prvi simpozij:
»Le eno vem, da nič ne vem!«*

*Drugi simpozij:
»Cesarjeva nova oblačila«*

*Tretji simpozij:
»Védenja je vedno več, še več
pa nevednosti«*

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

*Prvi simpozij:
»Le eno vem, da nič ne vem!«*

PRIPRAVA UČNEGA OKOLJA

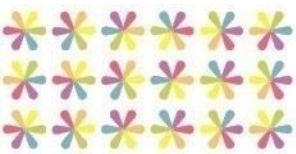
Doba antike. Atene nekoč. Vse naredijo sužnji, gospodarji pametujejo, trgujejo in se zabavajo. Olimpijada.

KURIKULARNI OKVIR

Namen je postaviti temelje za konstruktivno razmišljanje o vsebinah državljanstva, etike, odgovornosti v krajevnem in mednarodnem smislu, demokraciji, pravičnosti, varnosti, človekovih pravicah, kulturni raznovrstnosti, proizvodnji in potrošniških vzorcih. (Splošni cilji SPO, 2011)

OKVIR OBRAVNAVE

Sokrat, po poklicu kipar, je bil po mnenju svetišča v Delfih najpametnejši Atenčan. Sam je o tem dvomil in si je zastavil vprašanje, kaj sploh ve? In kritično ugotovil: »Zanesljivo vem le to, da nič ne vem!«. Kako je potem mogoče, da je najpametnejši ter je začel spraševati druge znane Atenčane, kaj oni vedo. In tako naprej od enega do drugega Atenčana, dokler ni spoznal, da je morda res pametnejši od njih, ker »oni niti tega ne vedo, da nič ne vedo«.

Soustvarjamo razredni pouk

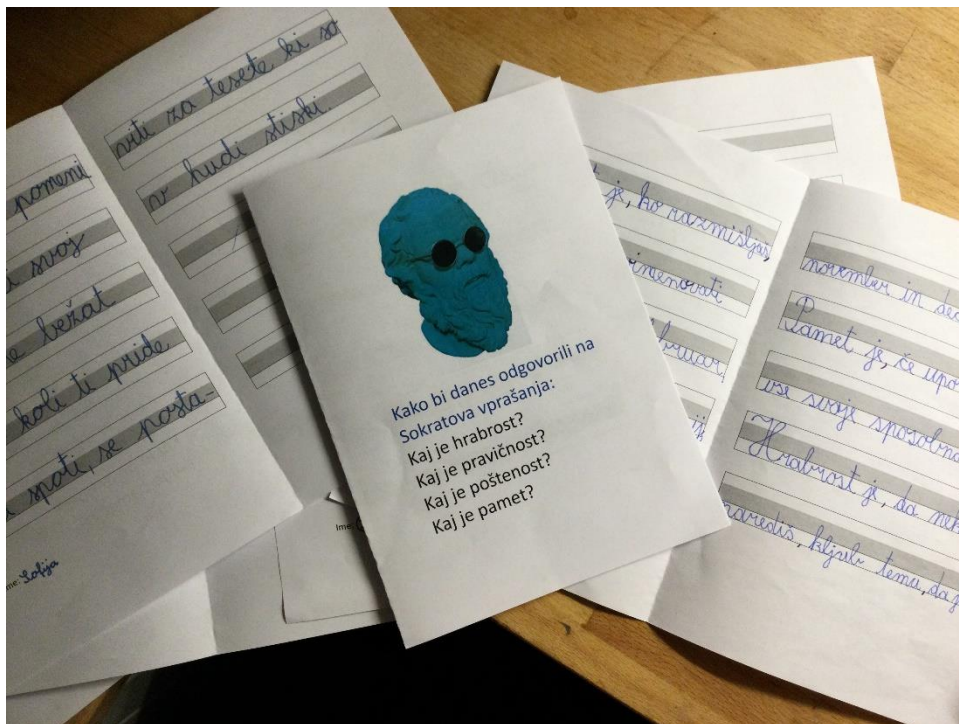

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

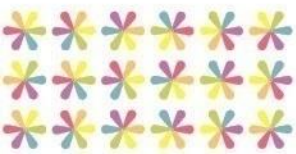
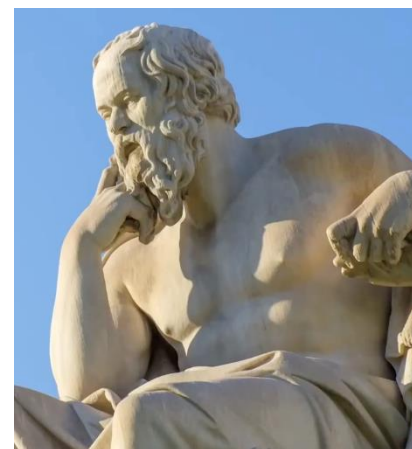
Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

- HRABROST pomeni,
- če ne znaš voziti kolesa, greš na kolo in se poskusiš voziti. Če padeš se pobereš, se vsedeš nazaj na kolo in se začneš voziti;
 - ko se človek sooči z največjim strahom in da je človek pogumen kot vse.
 - da nekaj barediš, kljub temu, da je težko ali da se bojiš.

- PAMET je,
- ko razmišljaš, kako znaš poimenovati mesece;
 - če uporabljaš vse svoje sposobnosti;

- POŠTEN pomeni,
- da poveš kako je,
 - da poveš kaj je prav
 - da se igraš po praviliš ;

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Drugi simpozij: »Cesarjeva nova oblačila«

PRIPRAVA UČNEGA OKOLJA

Zakaj so gradovi vrh hribov in mesta obdana z zidovi? Vitezi, baroni, grofi, knezi, vojvode, princi, kralji in cesarji. Delajo pa tlačani. (Srednji vek.)

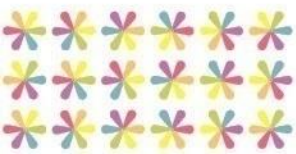
Ni knjig, televizije, računalnikov, pripovedujejo pa si zgodbe, ki so jih kasneje zapisali kot pravljice.

KURIKULARNI OKVIR

- Razmišljajoče in kritično sprejemajo ter povzemajo, vrednotijo in primerjajo umetnostna besedila slovenskih in drugih avtorjev. Branje prepoznavajo kot užitek, prijetno doživetje in intelektualni izziv.
- Motivirani so za vse sporazumevalne dejavnosti; zavedajo se, da jim te omogočajo spoznavanje sebe in sveta sveta ter zadovoljevanje svojih čustvenih in družbenih potreb. (Splošni cilji; Slovenščina, 2018;)

OKVIR OBRAVNAVE

Na sončno nedeljo se je cesar odpravil na sprehod po gosposki ulici in tudi zbrani meščani so hoteli veljati za pametne, zato so glasno hvalili in ploskali novim cesarjevim oblačilom. Pa se v množici najde otrok, ki ni razumel, zakaj vsi lažejo in je glasno zaklical »Kaj res ne vidite, da je cesar nag?«. Seveda so videli, ampak samo »mulc« je imel dovolj poguma, da je to povedal.

Soustvarjamo razredni pouk

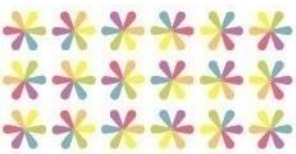

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

*Tretji simpozij:
»Védenja je vedno več,
še več pa nevednosti«*

PRIPRAVA UČNEGA OKOLJA

Danes živi več znanstvenikov kot v vsej zgodovini. Kaj delajo znanstveniki?

Kako izmeriti naraščanje znanja?

Kdo so Nobelovci?

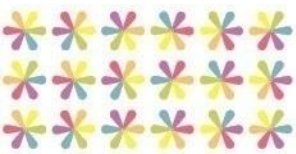
KURIKULARNI OKVIR

Ob spoznavnih ciljih uresničujejo tudi širši cilji pouka v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju, med njim zlasti družbeni (komunikacija, odnosi med učenci in učiteljem), motivacijski (radovednost), razvijanje delovnih navad (kako se učiti), moralni (norme v vedenju, reševanje moralnih nasprotij), ustvarjalnost, samopobude (eksperimentiranje, delo z gradivi), gibalni (ročne spretnosti, varnost pri delu) in čustveni cilji (pozitivna samopodoba, odnos do narave). (Učni načrt SPO, 2011)

OKVIR OBRAVNAVE

Česa je več: znanja ali neznanja? Neznanje je odsotnost znanja. Ampak, kaj je znanje? Lahko obrnemo prejšnjo ugotovitev: znanje je odsotnost neznanja.

Bolj ko posameznik ali celotno človeštvo širi svoje znanje, bolj se zaveda, koliko je še neznanega.

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

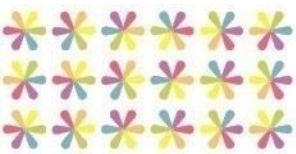
Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Ima kdo kakšno vprašanje?

Kako?

Zakaj?

Če?

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

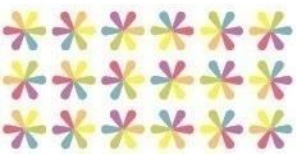
EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Pamet je, da postane

oljaš pametna

fršanja.

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Viri:

Beck, T. (1998) Are there any question? *Teaching and Teacher Education*, 14 (8) 871-886.

Brodsky, J. (2021) Why Questioning Is the Ultimate Learning Skill? *Forbes*, 29. 12. 2021. <https://forbes.com/sites/juliabrodsky/2021/12/29/why-questioning-is-the-ultimate-learning-skill>

Carter, V. (2013) *Let's talk: Using the Socratic seminar method to develop 21st century skills*. VAGC

Dewey, J. (2012) *Šola in družba*. UL: Pedagoška fakulteta

Doherty, J. (2018) Skilful Questioning: The Beating Heart of Good Pedagogy. *Impact – Journal of the Chartered College of Teaching*, junij 2012. <https://impact.chartered.college/article/doherty-skilful-questioning-beating-heart-good-pedagogy/>

Doukmak, R. (2014) Are you sure you don't have any questions? Dialogic teaching as a way to promote students' question? *ELTED Journal*, 16, pomlad 2014, 27-33.

Hannel, I. (2014) *A Pedagogy of Questioning*. apoq.org

Heick, T. (2021) Questioning in the Classroom: An Updated Guide. *TeachThought University Library for Teachers* <https://teachthought.com/critical-thinking/questioning-guide/>

Holcar Brunauer, A. (Ed.) (2019). *Student Voice in Education*. CIDREE Yearbook 2019. National Education Institute Slovenia

Hus, V., Legvart, P. (2016). Using questions as a tool for encouraging higher thinking processes in a social science class. *Školski vestnik*, 22, 2, 211-226.

Isserlein, I. (1990) *Sefer Terumat ha-deshem*. Sh Avitan

Johnson, B. S. (2021) *Better Questioning for Better Learning: Strategies for Angaged Thinking*. Routledge

Legvart, P. (2019) Vprašanje kot učenčev glas. *Vzgoja in izobraževanje*, 50 (2-3) 37-41.

Legvart, P. (2019b) Kritična pismenost – preveč za 1. VIO? V Lipovec, A. (ur.) *Vloga predmetnih didaktik za kompetence prihodnosti: zbornik povzetkov*. Univerzitetna založba Univerze Maribor, 185-186.

Marentič Požarnik, B., Plut Pregelj, L. (2009). *Moč učnega pogovora*. DZS.

Matusov, E. (2009) *Journey into Dialogic Pedagogy*. Nova Science Publishers

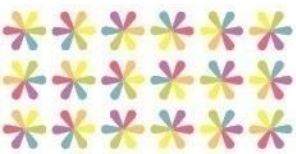
Pangrčič, P. (2018) Česa se lahko o delu z nadarjenimi učenci naučimo od Sokrata? *Rokusova centrifuga*, 1/10 2018. <https://rokusova-centrifuga.si/2018/01/10/cesa-se-lahko-o-delu-z-nadarjenimi-ucenci-naucimo-od-sokrata/>

Rakidzija, M. (2018) Sokrat, Sokratov metod in savremeno obrazovanje. <https://kultivisise.rs/sokratov-metod/>

Susskind, E. (1979) Encouraging Teachers to Encourage Children's Curiosity: A Pivotal Competence. *Journal of Clinical Child Psychology*, 8 (2) 101-106.

Wegerif, R. (2013) *Dialogic: Education for the Internet Age*. Routledge

Wiggins, G. (2004) *Socratic Seminars: Guidelines* <http://www.bright.net/~dlackey/2004/10/socratic-seminar.html>

Soustvarjamo razredni pouk

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada